

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3SŽi/6/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200906
Dátum vydania rozhodnutia:	04.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:4012200906.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: 1/ D. U., M., T. O., 2/ G. R., X., T. O., proti odporcovi: Okresný súd Nitra, Štúrova 9, Nitra, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia odporcu zo dňa 01.10.2012, konajúc o odvolaní navrhovateľov 1/, 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/99/2012-71 zo dňa 31. januára 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/99/2012-71 zo dňa 31. januára 2013 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľom 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre napadnutým uznesením č. k. 23Sp/99/2012-71 zo dňa 31.01.2013 zastavil konanie vo veci fiktívneho rozhodnutia vydaného na základe žiadosti navrhovateľov 1/, 2/ zo dňa 20.09.2012 s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená vecne príslušnému odvolaciemu správnomu orgánu - Krajskému súdu v Nitre.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovatelia 1/, 2/ sa domáhali proti odporcovi označenému ako Riaditeľ Okresného súdu Nitra so sídlom na služobnom úrade Okresný súd Nitra zrušenia fiktívneho rozhodnutia odporcu vydaného dňa 01.10.2012 a doručeného obom navrhovateľom dňa 04.10.2012 vo veci ich žiadosti zo dňa 20.09.2012 a vrátenia veci na nové konanie a rozhodnutie tak, aby súd uložil povinnosť odporcovi v novom prvostupňovom konaní sprístupniť obom navrhovateľom fotokópie listín - dedičských spisov: D 804/1950, D 1929/1975, D 438/1940, D 1557/1945, D 1218/1937, D 1708/1947, D 1016/1937, D 120/1932, D 1142/1935, D 1685/1943, D 10205/1943, D 5/32/18/1932, D 10715/1943, D 796/1932, D 21/1934, D 1086/1975, D 1481/1931, D 1324/1998, D 1459/1977, D 790/1986, D 519/1941, D 106/1978, D 5/1932, D 539/1942, D 358/1976, D 3942/1993, D 581/1934, D 257/1925, 22D/1024/2007, D 2399/1985, D 1559/1999, D 623/1980. Dôvodili tým, že Riaditeľ Okresného súdu Nitra fiktívnym rozhodnutím odmietol sprístupniť žiadosťou požadované informácie zo

dňa 20.09.2012. Krajský súd v dôvodoch rozhodnutia ďalej uviedol, že navrhovatelia síce ako odporcu označili Riaditeľa Okresného súdu Nitra, avšak z rozhodnutia, ktoré žiadali v odvolacom správnom konaní preskúmať nepochybne vyplýva, že rozhodnutie o čiastočnom odmietnutí poskytnúť informáciu vydal predseda Okresného súdu Nitra. Vzhľadom na zákonnú povinnosť súdu skúmať najprv podmienky konania, za ktorých môže súd vo veci konať, krajský súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky za súčasného stavu správneho konania, preto konanie vo veci zastavil a vec postúpil príslušnému odvolaciemu správneho orgánu.

Proti uzneseniu krajského súdu podali navrhovatelia 1/, 2/ v zákonnej lehote rozsiahle odvolanie (58 strán) a navrhli zrušiť uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/99/2012-71 zo dňa 31.01.2013 a vec mu vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Namietali, že v prvostupňovom súdnom konaní bolo porušené ich právo na spravodlivý súdny proces, právo na presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia a bola im odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa ich názoru súdy Slovenskej republiky nemôžu byť správnymi orgánmi, aby vydávali fiktívne rozhodnutia, ktoré by následne podliehali súdnemu prieskumu v správnom súdnictve, preto považujú postup súdu prvého stupňa v tejto veci za arbitrárny, pričom citovali z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) sp. zn. PL. ÚS 16/95. Poukázali na ustanovenia § 5 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. h/, § 10 ods. 1 písm. c/ zákona č. 400/2009 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len zákon č. 400/2009 Z.z.), § 76, § 77 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 757/2004 Z.z.) a na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 52/02 zo dňa 28.05.2003, z ktorých má podľa ich názoru vyplývať, že riaditeľ správy Okresného súdu Nitra je tým správnym orgánom, ktorý rozhoduje o žiadostiach podaných podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 211/2000 Z.z.), vydal. Preskúmané administratívne fiktívne rozhodnutia sa týkajú ich základných práv a slobôd, preto nesmú byť zo súdneho prieskumu vylúčené. Navrhovatelia uviedli, že svoj návrh podali podľa § 250m ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiam správneho orgánu a označili ho jednoznačne opravným prostriedkom proti rozhodnutiu správneho orgánu a v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. konanie začína na návrh a preto je tu daná právomoc súdu podľa § 7 O.s.p. Rozhodovanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. patrí do právomoci slovenských súdov a preto naďalej trvajú na svojom návrhu zo dňa 15.10.2012 a považujú svoj návrh za opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a nepovažujú ho za odvolanie podľa správneho poriadku a preto je podľa ich názoru vylúčené, aby súd postupoval v rozpore s ich záujmom a aby ich návrh postúpil inému subjektu ako súdu, lebo predmetná vec patrí podľa § 7 O.s.p. do právomoci súdu. Podľa ich názoru ustanovenie § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. výslovne zakotvuje možnosť preskúmať súdom prvostupňové rozhodnutia správneho orgánu a neprávoplatné prvostupňové rozhodnutia správnych orgánov sa preskúmajú iba postupom v správnom súdnictve podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. S odvolaním sa na čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd majú navrhovatelia v zmysle § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. právo podať opravný prostriedok na súde Slovenskej republiky proti neprávoplatnému prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu o odmietnutí žiadosti o poskytnutie informácií a postup prvostupňového súdu považujú za arbitrárny. Ďalej namietali, že prvostupňový súd im odňal možnosť konať pred súdom aj tým, že nerozhodol o ich žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov a o žiadosti o ustanovenie advokáta. Navrhovatelia ďalej namietali, že v ich veci nebolo nariadené pojednávanie a vec sa prejedнала bez ich prítomnosti.

Navrhovatelia zdôraznili, že trvajú na ich návrhu zo dňa 15.10.2012 a považujú ho za opravný prostriedok proti rozhodnutiam orgánu verejnej správy a za odvolanie podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len správny poriadok). Z toho dôvodu si neželajú, aby súd postupoval v rozpore s ich záujmom a podľa ich názoru je vylúčené, aby bola vec postúpená Krajskému súdu v Nitre, ako odvolaciemu orgánu. Neželajú si aby bol ich návrh prekvalifikovaný na odvolanie podľa správneho poriadku, opätovne zdôraznili, že ich návrh je návrhom na začatie konania podľa § 250m ods. 1 O.s.p., t.j. podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. - rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa § 250l až 250s O.s.p. a

poukázali tiež na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) R 21/1964.

Z uvedených dôvodov považujú postup Krajského súdu v Nitre za nezákonný, pretože podľa ich názoru nebol dôvod na zastavenie konania. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. majú právo na prístup k informáciám a zastavením tohto súdneho konania a nepreskúmaním napadnutého rozhodnutia boli ukrátení na svojich právach garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len Ústava).

Ďalej uviedli, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z princípu generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou (čl. 46 ods. 2 Ústavy, § 248 O.s.p.) a ani zákonom nemôže byť vylúčené preskúmavanie rozhodnutí, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd garantovaných Ústavou alebo medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 116/09, III. ÚS 199/08, IV. ÚS 186/09. Odôvodnenie napadnutého prvostupňového rozhodnutia je nedostatočné, nedáva odpoveď na ich námietky a súd bol povinný podľa § 250q ods. 1 O.s.p. nariadiť pojednávanie, ktoré však nenariadil, čím im tiež odňal možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru navrhovateľov nie je možné z výroku ani z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zistiť, z akého dôvodu postúpil Krajský súd v Nitre vec Krajskému súdu v Nitre. Ich právo na zdatného sudcu bolo porušené, keďže postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Konanie podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. sa končí buď odmietnutím návrhu podľa § 250p O.s.p. alebo rozsudkom podľa § 250q O.s.p., ale zastavené môže byť len v zmysle § 250o O.s.p., ktorý sa však na tento prípad nevzťahuje. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) sp. zn. 1Sžr/134/2011 zo dňa 10.07.2012 a zároveň na to, že pri rozhodovaní Krajský súd v Nitre nepostupoval v súlade s doterajšou judikatúrou - rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžp/3/2011 zo dňa 01.07.2011, 2Sžo/13/2011 zo dňa 17.08.2011, 5Svzn/1/2011 zo dňa 15.12.2011, 2Sžo/25/2011 zo dňa 25.01.2012, 6Sžf/20/2010 zo dňa 25.05.2011, 5Sžo/14/2012 zo dňa 30.04.2012 a stanovisko najvyššieho súdu č. 102/2011. Prvostupňový súd sa nevysporiadal s tým, aké kompetencie má v zmysle zákona riaditeľ správy Okresného súdu Nitra a v rozhodnutí ani so všetkými námietkami uvedenými v podanom opravnom prostriedku.

Na záver odvolania uviedli: „Poznamenávame odvolaciemu súdu, že budeme postupovať podľa zásady „vigilantibus iura“ (nech si každý stráži svoje práva) a my sme odhodlaní si svoje práva hájiť a v prípade, ak súdy SR ušľapú naše práva garantované Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tak sa obrátíme po vyčerpaní všetkých možných prostriedkov na Európsky súd pre ľudské práva, nakoľko my sa nikdy nezmierime s tým, že bezprávie zvíťazí nad spravodlivosťou, resp. vo vyššie uvedených sme jednoznačne preukázali, že prvostupňový súd sa stále svojím postupom drží storočiami overenej zásady, ktorú vysvetlil istý francúzsky sudca v 13. storočí, ktorý argumentoval nasledovne: „Nebolo by dobré, aby ktokoľvek mohol obsah súdnych rozhodnutí posudzovať alebo povedať „to je, či nie je podobné inému rozhodnutiu“ ... Pretože nikto nesmie poznať tajomstvo najvyšších súdov, ktoré nemajú nad sebou nikoho od vôle Božej a ktoré niekedy rozhodujú proti slovám zákona alebo dokonca proti zákonu a to z dôvodov, ktorým rozumejú len sudcovia a Boh.“ - na základe týchto tradičných princípov tu rozhodovali sudcovia Krajského súdu v Nitre z vôle Božej, a preto je v našom prípade možné, že my ako navrhovatelia, resp. ani nikto iný nemá právo na spravodlivý proces a nemôže klást odpor proti Božej spravodlivosti vykonávanej týmito sudcami, nakoľko stáročiami overené zásady súdov zotrvávajú v našom právnom štáte.“

Odporca sa k podanému odvolaniu navrhovateľov nevyjadril. Rovnopis odvolania mu bol doručený dňa 03.04.2013.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní navrhovateľov (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je treba potvrdiť.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 41 ods. 2 O.s.p. každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Podľa § 250l ods. 1, 2 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov. Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a, alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie, či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň od uplynutia lehoty na vybavenie žiadosti (§ 17).

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti podľa § 14 ods. 2 a 3 a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a/, ak tento zákon neustanovuje inak.

Proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti podľa § 17. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať (§ 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.).

O odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní rozhoduje starosta obce (primátor). Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy možno podať rozklad, o ktorom rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy (§ 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z.).

Podľa § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. rozhodnutie o odmietnutí žiadosti možno preskúmať v súdnom konaní podľa osobitného zákona.

Podľa § 33 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. orgánmi riadenia a správy súdu sú predseda súdu a podpredseda súdu. Predsedovia súdov a podpredsedovia súdov sú sudcovia, ktorí sú počas funkčného obdobia na jednotlivých súdoch orgánmi správy súdu, ktorej výkon zabezpečujú a za výkon ktorej zodpovedajú. Predsedovia súdov a podpredsedovia súdov sú povinní pri riadení a správe súdov dodržiavať právny poriadok Slovenskej republiky.

Podľa § 35 ods. 1, 2, 3 zákona č. 757/2004 Z.z. predseda súdu zabezpečuje riadenie a správu súdu podľa tohto zákona a podľa osobitných zákonov.

Predseda súdu koná v mene súdu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Predseda súdu vykonáva súdnictvo ako predseda senátu, člen senátu alebo sudca podľa rozvrhu práce v

rozsahu určenom tak, aby mu to nebránilo plniť povinnosti podľa odsekov 1 a 2.

Podľa § 77 zákona č. 757/2004 Z.z. riaditeľ správy súdu organizuje a riadi ekonomický a administratívny chod súdu a koná v mene súdu v rozsahu svojej pôsobnosti ustanovenej zákonom alebo v rozsahu určenom predsedom súdu.

Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. riaditeľ správy súdu vykonáva správu súdu tým, že zabezpečuje

- a) bežný chod súdu a ochranu budov súdu,
- b) hospodárenie a nakladanie s rozpočtovými prostriedkami súdu,
- c) vedenie účtovníctva,
- d) tvorbu a použitie sociálneho fondu a uzatváranie kolektívnych zmlúv,
- e) správu majetku štátu,
- f) verejné obstarávanie,
- g) výkon predbežnej a priebežnej finančnej kontroly,
- h) poskytovanie knižnično-informačných služieb, získavanie, spracúvanie, uchovávanie, ochranu a využívanie knižničných fondov,
- i) chod archívu,
- j) výkon štátnej štatistiky.

Podľa § 244 ods. 1, 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Podľa § 247 ods. 2 O.s.p. pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni (§ 250 ods. 4 O.s.p.).

Podľa § 167 ods. 1 O.s.p. ak zákon neustanovuje inak, rozhoduje súd uznesením. Uznesením sa rozhoduje najmä o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, o odmietnutí návrhu na začatie konania, o zmene návrhu, o späťvzátí návrhu, o zmieri, o trovách konania, ako aj o veciach, ktoré sa týkajú vedenia konania.

Ak súd neodmietol návrh z procesných dôvodov alebo nerozhodol o zastavení konania podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, pojednávanie pripraví tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní (§ 114 ods. 1 O.s.p.).

Ustanovenie § 114 ods. 1 O.s.p. obsahuje právnu úpravu prípravy pojednávania, ktorou je činnosť súdu, ktorá predchádza nariadeniu pojednávania a rozhodnutiu vo veci samej. Medzi úkony súdu, týkajúce sa prípravy pojednávania, patrí najmä skúmanie podmienok konania. Súd nie je povinný pripravovať pojednávanie, ak odmietol návrh alebo rozhodol o zastavení konania z procesných dôvodov.

V prípade, ak prvostupňový súd zistí dôvod na vydanie nemeritórneho rozhodnutia, nenariaďuje pojednávanie, ale len vydá rozhodnutie bez nariadenia pojednávania. V takom prípade sa nemôže zaoberať námietkami uvedenými v opravnom prostriedku.

Ustanovenie § 41 ods. 2 O.s.p. predstavuje interpretačné pravidlo, ktoré umožňuje vykonať posúdenie podania tak, aby bol jeho výklad zodpovedajúci vôli tej osoby, ktorá daný úkon podáva. Každý procesný

úkon sa posudzuje podľa jeho skutočného obsahu, aj keď je nesprávne označený. Súd môže postupovať podľa tohto ustanovenia, ak je z obsahu podania nad všetky pochybnosti zrejmé o aký procesný úkon v skutočnosti ide.

V danej veci sa navrhovatelia domáhali preskúmania zákonnosti fiktívneho rozhodnutia vydaného odporcom. Z ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu o neposkytnutí požadovanej informácie sa podáva do 15 dní od márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti. Odvolanie sa podáva tomu subjektu, ktorý mal rozhodnutie vydať. Zákon č. 211/2000 Z.z. jednoznačným spôsobom stanovuje postup pri preskúmaní fiktívnych rozhodnutí o neposkytnutí požadovaných informácií, stanovuje v akej lehote sa podáva, komu sa odvolanie podáva a kto je povinný o odvolaní rozhodnúť. Nakoľko štátne orgány môžu konať len na základe ústavy v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, prvostupňový súd nemal inú možnosť, ako rozhodnúť o zastavení konania a postúpení veci orgánu oprávnenému vo veci konať a rozhodnúť. Súdny v správnom súdnictve rozhodujú až po vyčerpaní všetkých riadnych opravných prostriedkov, ktoré sú proti konkrétnemu administratívne rozhodnutiu prípustné. Navrhovatelia napadli prvostupňové fiktívne rozhodnutie správneho orgánu, proti ktorému je prípustné odvolanie podľa § 19 zákona č. 211/2000 Z.z., preto súdy nemajú právomoc napadnuté prvostupňové rozhodnutie v rámci správneho súdnictva preskúmať. Navrhovatelia namietali, že podali opravný prostriedok proti prvostupňovému fiktívnemu rozhodnutiu správneho orgánu podľa § 250l až 250s O.s.p. a v zmysle § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. Všetky ustanovenia právnych predpisov je potrebné vykladať v ich vzájomnej súvislosti. Ustanovenie § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. je systematicky zaradené pod ustanovenia, ktoré upravujú podávanie a rozhodovanie o odvolaniach proti prvostupňovým rozhodnutiam správnych orgánov. Súdnemu preskúmaniu v rámci správneho súdnictva podľa druhej hlavy piatej časti podliehajú druhostupňové rozhodnutia správnych orgánov.

Navrhovatelia sa domáhajú preskúmania zákonnosti napadnutých fiktívnych rozhodnutí postupom podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (preskúmanie neprávoplatných rozhodnutí správnych orgánov). Krajský súd v Nitre poskytol správne a vyčerpávajúce odôvodnenie k danej veci, ktoré je v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky. Navrhovateľom týmto postupom nebola odňatá možnosť konať pred súdom a nebolo porušené ich právo na spravodlivé súdne konanie. Len pre úplnosť senát odvolacieho súdu dodáva, že súdy rozhodujú o opravných prostriedkoch proti správnym rozhodnutiam v prípadoch, ak to stanovuje osobitný zákon (§ 250l ods. 1 veta prvá O.s.p.). Ide o princíp tzv. pozitívnej enumerácie na rozdiel od konania podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p., kde súdy rozhodujú na základe generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou. V prejednávanom prípade zákon nestanovil, že by bolo možné predmetné rozhodnutie preskúmať postupom podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. Zákon č. 211/2000 Z.z. stanovil, že prvostupňové rozhodnutia o odmietnutí poskytnutia požadovaných informácií preskúma nadriadený orgán povinnej osoby, v tomto prípade je na rozhodnutie o odvolaní príslušný Krajský súd v Nitre konajúci ako správny orgán. Až následne jeho druhostupňové administratívne rozhodnutie bude možné preskúmať súdom postupom podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. (konanie o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam správnych orgánov).

Z vyššie citovaných ustanovení zákona nevyplýva, že by riaditeľ správy súdu rozhodoval o podaných žiadostiach podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Riaditeľ správy súdu zabezpečuje materiálno-technický chod súdu a medzi jeho kompetencie nepatrí rozhodovanie ako správneho orgánu. Práve naopak, predseda súdu zabezpečuje riadenie a správu súdu podľa zákona č. 757/2004 Z.z. a osobitných zákonov, zároveň predseda súdu koná v mene súdu navonok. V tomto prípade sa dňa 20.09.2012 navrhovatelia obrátili so svojou žiadosťou podľa zákona č. 211/2000 Z.z. na Okresný súd Nitra, ktorou požadovali sprístupniť dedičské spisy pod konkrétnymi spisovými značkami. Riaditeľ správy Okresného súdu Nitra nie je správnym orgánom, ktorý rozhoduje o žiadostiach podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Okresný súd Nitra je v danom prípade povinnou osobu podľa zákona č. 211/2000 Z.z., za ktorú koná predseda súdu, z čoho vyplýva, že pri rozhodovaní o žiadostiach podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Okresný súd Nitra nekoná v rámci výkonu súdnictva, ale ako správny orgán. Jeho nadriadeným správnym orgánom je Krajský súd v Nitre, ktorý tiež v danej veci koná ako správny orgán a nie ako orgán vykonávajúci súdnu moc. V mene súdu koná jeho predseda. Následne môžu byť rozhodnutia, rovnako aj fiktívne rozhodnutia Okresného

súdu Nitra a Krajského súdu v Nitre preskúmané ako administratívne rozhodnutia podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. Iný postup v danom prípade nie je možný, keďže štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, aj napriek tomu, že navrhovatelia svoje podanie označili ako opravný prostriedok podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. Uvedený postup je v súlade s konštantnou judikatúrou súdov, napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3SŽi/5/2011 zo dňa 02.08.2011, sp. zn. 3SŽi/8/2012 zo dňa 09.10.2012 a sp. zn. 3SŽi/6/2012 zo dňa 09.10.2012.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej konštantnej judikatúre uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, I. ÚS 59/04).

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované (§ 104 ods. 1 O.s.p.).

Správny je záver prvostupňového súdu, ktorý uviedol, že navrhovatelia nepodali opravný prostriedok orgánu, ktorý by bol príslušný rozhodovať v odvolacom konaní. O odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, v tomto prípade o ňom má rozhodnúť Krajský súd v Nitre, ako správny orgán. Vzhľadom na ustanovenia § 19 ods. 1, 2 zákona č. 211/2000 Z.z. súd nemá právomoc rozhodovať o podanom odvolaní (opravnom prostriedku) navrhovateľov.

Vzhľadom na to, že osobitný zákon (zákon č. 211/2000 Z.z.) jednoznačným spôsobom stanovil lehoty na podanie odvolania proti fiktívnemu prvostupňovému rozhodnutiu (§ 19 ods. 1 veta prvá zákona č. 211/2000 Z.z.), ďalej jednoznačným spôsobom stanovil komu sa má odvolanie podať (§ 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 211/2000 Z.z.) a kto o podanom odvolaní rozhoduje (§ 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z.) konanie o podanom opravnom prostriedku navrhovateľov nespadá do právomoci súdov v rámci výkonu súdnictva a konaniu na súde má predchádzať iné konanie (§ 104 ods. 1 O.s.p.). S poukazom na uvedené ustanovenia zákonov prvostupňový súd postupoval správne, keď konanie vo veci preskúmania napadnutého fiktívneho rozhodnutia zastavil a súčasne rozhodol o postúpení veci odvolaciemu správnomu orgánu, pretože konaniu o preskúmanie zákonnosti administratívnych rozhodnutí predchádza konanie na správnom orgáne v prvom, ako aj v druhom stupni podľa zákona č. 211/2000 Z.z.

Po vydaní druhostupňového rozhodnutia správnym orgánom, prípadne fiktívneho druhostupňového rozhodnutia, bude mať správny súd právomoc preskúmať takéto druhostupňové rozhodnutie správneho orgánu v režime druhej hlavy piatej časti O.s.p. Účastníkom konania teda žiadnym spôsobom nebola odňatá možnosť konať pred súdom a takéto administratívne rozhodnutie tiež nebolo žiadnym spôsobom vylúčené zo súdneho prieskumu.

Senát odvolacieho súdu zároveň dáva do pozornosti, že súdy skúmajú svoju právomoc skôr, ako začnú vo veci konať a ich právomoc na konanie musí byť v právnom predpise uvedená pozitívne. Občiansky súdny poriadok a ani iný právny predpis však neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by súd mohol v rámci tretej hlavy piatej časti O.s.p. preskúmať prvostupňové fiktívne rozhodnutia vydané podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z., preto nebolo možné prejednať návrh navrhovateľov podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ súd prvého stupňa zistil, že v danej veci nemá dostatok právomoci na konanie o návrhu navrhovateľov v zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku,

nebol oprávnený o tomto návrhu konať. Spôsobilým a do právomoci súdu patriacim bude až rozhodnutie vydané v administratívnom druhostupňovom konaní.

V zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov sa v prípade zastavenia konania vracia súdny poplatok splatný podaním návrhu. Z toho dôvodu nebolo potrebné rozhodovať o oslobodení od súdnych poplatkov navrhovateľov.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a navrhovateľom 1/, 2/ trovy odvolacieho konania nepriznal, keďže v odvolacom konaní nemali úspech.

Senát rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.